

ΜΑΘΗΜΑ / ΤΑΞΗ : ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ**ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:** 14/02/2026**ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ****ΘΕΜΑ Α1**

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- α. Οργανικός Νόμος
- β. Κρητική Πολιτοφυλακή
- γ. Πρώτο ενωτικό ψήφισμα Κρητών (1908)

Μονάδες 15**ΘΕΜΑ Α2**

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη **Σωστό**, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

- 1) Στο τέλος του 1904 έληξε η περίοδος της Γενικής Συνέλευσης και προκηρύχθηκαν εκλογές για την ανάδειξη 64 βουλευτών.
- 2) Στην Γ' Εθνοσυνέλευση οι Ψαριανοί ζήτησαν με καθυστέρηση να καθοριστεί ο τόπος του προσφυγικού συνοικισμού τους.
- 3) Μετά την εξέγερση των ναυτικών νησιών και της Χίου, οι Τούρκοι φοβήθηκαν ότι το πυκνό ελληνικό στοιχείο των δυτικών μικρασιατικών παραλίων δεν θα παρέμενε αδρανές.
- 4) Οι Δυνάμεις παραχωρούσαν στο βασιλιά των Ελλήνων Γεώργιο Β' το δικαίωμα να διορίζει εκείνος τον Ύπατο Αρμοστή της Κρήτης (14 Αυγούστου 1906).
- 5) Μετά την καταστολή του κινήματος στον Όλυμπο, το 1822, κατέφυγαν στις Σποράδες πολλοί αγωνιστές και οπλαρχηγοί από τη Μακεδονία και τον Όλυμπο.

Μονάδες 10**ΘΕΜΑ Β1**

Ποιες ήταν οι αντιδράσεις των Μεγάλων Δυνάμεων στο κίνημα του Θερίσου πριν οργανωθεί η «Προσωρινή Κυβέρνησις της Κρήτης»;

Μονάδες 10**ΘΕΜΑ Β2**

α) Για ποιους λόγους οι αξιωματικοί επεδίωκαν, μετά την μικρασιατική καταστροφή, να διεκδικήσουν τον πρώτο λόγο σε θέματα εσωτερικής πολιτικής; (**5 μονάδες**)

β) Ποιες ήταν οι κινήσεις των ηγεσιών των δύο μεγάλων κομμάτων μετά τις εκλογές του 1928;

(10 μονάδες)**Μονάδες 15****ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ****ΘΕΜΑ Γ**

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις πληροφορίες από τα κείμενα που σας δίνονται παρακάτω, να παρουσιάσετε την πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα από το 1933 μέχρι το τέλος του 1935. (25 μονάδες)

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η απόπειρα εναντίον του Βενιζέλου τον Ιούνιο 1933, που είχαν οργανώσει ο αρχηγός της αστυνομίας και υπουργοί σε συνεργασία με λήσταρχους και άτομα του υποκόσμου, έδινε το μέτρο του ποιού της κυβέρνησης, που δεν μπορούσε να το κρύψει η παρουσιαζόμενη ως

μετριοπάθεια μετριότητα και αβουλία του προέδρου της Παναγή Τσαλδάρη. Το κίνημα του 1935 οργανώθηκε κατά κύριο λόγο για να προστατεύσει τα συμφέροντα των στελεχών της δημοκρατικής παράταξης και των βενιζελικών στον στρατό και την πολιτική.

Χ. Χατζηιωσήφ (επιμ.), Η Ιστορία της Ελλάδας του 20ου αιώνα (1922-1940). Ο Μεσοπόλεμος, Β΄ τόμος, εκδόσεις Βιβλιόραμα, Αθήνα 2003, σ. 110

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Το 1932, η κατάσταση για τους βενιζελικούς ήταν πολύ διαφορετική από ό,τι το 1928. Στις εκλογές του Σεπτεμβρίου του 1932, τα δύο μεγάλα κόμματα είχαν σχεδόν ισοψηφήσει, ενώ οι πρώην στρατιωτικοί πολιτικοί Κονδύλης και Χατζηκυριάκος είχαν προσχωρήσει στο Λαϊκό Κόμμα. Από τους στρατιωτικούς μόνο ο Πλαστήρας συνέχιζε να υποστηρίζει τον Βενιζέλο.

Τα ξημερώματα της 6ης Μαρτίου 1933, ήταν πλέον εμφανές από τα πρώτα εκλογικά αποτελέσματα ότι η βενιζελική παράταξη θα έχανε τις εκλογές. Αυτό εξόργισε τον Πλαστήρα, ο οποίος αποφάσισε να κάνει κίνημα για να αποτρέψει την κατάληψη της εξουσίας από το Λαϊκό Κόμμα του Π. Τσαλδάρη. Εντούτοις, ο Πλαστήρας δεν βρήκε υποστήριξη από τους άλλους σημαίνοντες στρατιωτικούς, τον Στρατηγό Οθωναίο, τον διοικητή του Α΄ Σώματος Στρατού Κ. Μανέτα καθώς και τον Υποναύαρχο Δεμέστιχα.

Το κίνημα του Πλαστήρα λόγω της αντίδρασης και απόστασης των παραπάνω στρατιωτικών οδήγησε σε στρατιωτική μεταβατική κυβέρνηση υπό τον Οθωναίο για τέσσερις μέρες και κατόπιν δόθηκε η πρωθυπουργία στον Π. Τσαλδάρη, ο οποίος στις 10 Μαρτίου σχημάτισε την κυβέρνησή του. Σε αυτήν την κυβέρνηση συμμετείχαν ο Γ. Κονδύλης ως υπουργός Στρατιωτικών και ο Α. Χατζηκυριάκος ως υπουργός των Ναυτικών.

Από το 1933 έως το 1935, γίνονται έντονες διεργασίες εντός του βενιζελικού κόσμου για εκτέλεση κινήματος. Ο Ε. Βενιζέλος, όπως και στο κίνημα του 1933, δεν κρατά ξεκάθαρη στάση, ενώ η βενιζελική παράταξη έχει καταταμηθεί σε ομάδες και υποομάδες συμφερόντων. Σε αυτό το κλίμα, έγινε και η απόπειρα δολοφονίας του ίδιου του Βενιζέλου στη λεωφόρο Κηφισίας στις 6 Ιουνίου του 1933.

Παναγιώτης Γέροντας, « Ο Μεσοπόλεμος στην Ελλάδα και το κίνημα του 1935»

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Οι πολιτικοί άνδρες έχουν ανάγκη να διατηρούν στενάς σχέσεις με τους αξιωματικούς, διότι άνευ της βοήθειας αυτών δεν ημπορούν να πάρουν την εξουσία. Οι αξιωματικοί εξ άλλου έχουν ανάγκη να ανήκουν εις μίαν παράταξιν, ν' αγωνίζονται υπέρ αυτής και εν ανάγκη να ριψοκινδυνεύουν τα πάντα διά την κατίσχυσιν της μερίδος των. Τι να κάμουν, ό,τι απέκτησαν με πολυετείς αγώνας – βαθμόν, μισθόν, σύνταξιν – κινδυνεύει.

Γ. Μαυρογορδάτος, Μετά το 1922. Η παράταξη του Διχασμού, εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2017, σ. 399

ΘΕΜΑ Δ1

Στηριζόμενοι στις ιστορικές σας γνώσεις και στα στοιχεία του παραθέματος να αναφέρετε πώς οδηγηθήκαμε στην οριστική λύση του Κρητικού ζητήματος. (Μονάδες 25)

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Την 1η Δεκεμβρίου 1913, παρόντος του πρωθυπουργού της Ελλάδας Ελευθερίου Βενιζέλου, δύο αγωνιστές των κρητικών επαναστάσεων, ο Χατζημιχάλης Γιάνναρης και ο Αναγνώστης Μάντακας, ύψωσαν την ελληνική σημαία στο φρούριο Φιρκά. Ήταν η δικαίωση των πολυετών προσπαθειών του Βενιζέλου στο επαναστατικό πεδίο, καρπός των καίριων στρατηγικών επιλογών του στον τομέα της διπλωματίας. Ταυτόχρονα, ήταν η δικαίωση για πολλές γενιές Κρητικών, που είχαν αγωνιστεί με σθένος, οργανώνοντας επαναστάσεις και εξεγέρσεις, με μοναδικό πόθο την ένωση με την Ελλάδα.

Τρεις ήταν οι διεθνείς συνθήκες με τις οποίες ρυθμίστηκε κατά τρόπο απόλυτο και οριστικό το κρητικό ζήτημα. Με τη Συνθήκη του Λονδίνου (17/30 Μαΐου 1913) επισφραγίστηκε ο τερματισμός του Α΄ Βαλκανικού Πολέμου (1912 - 13) με τη διανομή των εδαφών που αποσπάστηκαν από την ηττημένη Οθωμανική Αυτοκρατορία στους νικητές (Ελλάδα, Βουλγαρία, Σερβία και Μαυροβούνιο). Η Συνθήκη υπογράφηκε μετά από κοπιώδεις διαπραγματεύσεις, συνεννοήσεις και διαβήματα. Ο Σουλτάνος παραιτήθηκε από κάθε δικαίωμα επικυριαρχίας, ή οποιοδήποτε άλλο, στην Κρήτη, η οποία παραχωρήθηκε στα τέσσερα βαλκανικά κράτη (άρθρο 4). Στις διαπραγματεύσεις κρίσιμο ρόλο διαδραμάτισαν οι κυβερνήσεις των μεγάλων ευρωπαϊκών κρατών (Γερμανία, Αυστροουγγαρία, Γαλλία, Μεγάλη Βρετανία, Ιταλία, Ρωσία), στα οποία αναγνωρίστηκε το δικαίωμα να αποφασίσουν για τα ζητήματα που αφορούσαν την Αλβανία (αρ. 3) και την τύχη όλων των νησιών του Αιγαίου, εκτός από την Κρήτη (αρ. 5). Πριν την επικύρωση της Συνθήκης του Λονδίνου ξέσπασε ο Β΄ Βαλκανικός Πόλεμος.

Με τη Συνθήκη του Βουκουρεστίου (28 Ιουλίου/10 Αυγούστου 1913), που υπογράφηκε ανάμεσα στη Βουλγαρία, ηττημένη του Β΄ Βαλκανικού Πολέμου και τις νικήτριες (Ελλάδα, Ρουμανία, Σερβία και Μαυροβούνιο), καθορίστηκαν τα νέα σύνορα της Βουλγαρίας με τις τρεις πρώτες χώρες. Με τη συνθήκη αυτή έγινε ένα σημαντικό βήμα για την εκπλήρωση των ελληνικών διεκδικήσεων. Η Βουλγαρία παραιτήθηκε ρητώς από κάθε αξίωσή της στην Κρήτη (αρ. 5), ενώ θεωρήθηκε περιττό να ζητηθεί αντίστοιχη παραίτηση από τα άλλα δύο κράτη στα οποία είχε παραχωρηθεί με τη Συνθήκη του Λονδίνου, τη Σερβία και το Μαυροβούνιο. [...]

Η Συνθήκη των Αθηνών (1/14 Νοεμβρίου 1913) υπογράφηκε μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας και επικύρωσε όσα «προκαταρκτικώς» είχαν συνομολογηθεί με τη Συνθήκη του Λονδίνου. Ήταν, σύμφωνα με τον Βενιζέλο, «η τελευταία λέξη επί του κρητικού ζητήματος», καθώς με την επικύρωση της Συνθήκης του Λονδίνου εξέλιπε κάθε ίχνος τουρκικής επικυριαρχίας στην Κρήτη. Η οριστική προσάρτηση της Κρήτης στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε ένα μήνα μετά, την 1η Δεκεμβρίου 1913.

(Αποσπάσματα από συνέντευξη του του Νικολάου Εμμ. Παπαδάκη στην εφημ. Χανιώτικα Νέα (ημερομηνία δημοσίευσης, 1-12-2009) Ο Νικόλαος Εμμ. Παπαδάκης είναι Γενικός Διευθυντής του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών & Μελετών "Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος